

УЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

Ст. А1
2000

ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА ЗА РЕЛИГИОЗНА И ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ПРОСВЕТА

ГОДИНА С, БРОЙ 1

СОФИЯ, 1 - 15 ЯНУАРИ 2000 г.

ЦЕНА 400 / 0,40 лв.

http://www.aster.net/oricchurch.bg

• **Послание от Витлеем на предстоятелите на поместните православни църкви по случай началото на честванията за 2000 години от Рождението по път на нашия Господ Исус Христос**

стр. 3

• **Хронология и дух на апостолските времена - аналози с днешния свят**

стр. 4

• **„Опасни“ ли са новите лични карти**
• **Светогорският старец Паисий за знака на последните времена**

стр. 6

• **Рождество Христово и православните българи в чужбина**

• **С какво Рождество Христово промени света - резултати от националния конкурс**

стр. 7

Уникално събитие в църковната история

Юбилеят - 2000 години от Раждането по път на нашия Господ Исус Христос - събра за първи път във Витлеем предстоятелите на поместните православни църкви. В празненствата взеха участие делегации от 14 поместни православни църкви, водени от Вселенския патриарх Вартоломей, Йерусалимския Диодор, Московския митрополит Алексий II, Сръбския Павле, Румънския Теофил, Българския Максим, Грузинския Илия II, Кипърския архиепископ Хризостом, архиепископа на Еладската православна църква Христоуд, предстоятеля на Полската православна църква митрополит Сава, архиепископа на Албанската православна църква Анастасий и представителя на Чешката православна църква епископ Иоан. В празника не успяха да вземат участие Александрийският патриарх Петър VII, който бе представляван от митрополита на Картаген Хризостом, и Антиохийският патриарх Игнатий IV, представляван от Пергамския митрополит Иоан (Цариградска патриаршия).

Българската църковна делегация за тържествата във Витлеем бе водена от Негово Светейшество Българския

патриарх Максим и включваше Техин Високопреосвященства Варненския и Великопреславския митрополит Кирил и митрополит Герасий, главен секретар на Святия Синод, както и с-н Ангел Златев, началник на Културно-просветен отдел към Святия Синод.

На 5 януари в Йерусалимския патриаршия се състоя Събор на предстоятелите на поместните православни църкви и техните делегации, представители, пристигнали за юбилейните тържества в Светата земя. На тази първа сръеща бе приет текстът на „Послание на предстоятелите на поместните православни църкви по случай началото на празнуването на 2000-летието от Рождението по път на нашия Господ Исус Христос“ (пълния текст на посланието публикуваме на стр. 3).

Същия ден кмътът на Йерусалим г-н Е. Олмерт даде прием за предстоятелите на поместните православни църкви и държавните глави на православни страни.

На 6 януари в Тронната зала на Йерусалимската патриаршия, в присъствието на предстоятелите на поместните православни църкви, Йерусалимският патриарх Диодор връчи на дошлите за празника ръководители на страни с преобладаващо православ-

но население най-високото отличие на Йерусалимската църква - ордена на Гроба Господен.

След това всички се отправиха към Витлеем. На „Площад на възвръщането“, пред входа на храма „Рождество Христово“, предстоятелите на поместните православни църкви и съпровождащите ги лица бяха посрещнати от стократно се богородици. По древна традиция на Йерусалимската църква и покровителствана от св. Евагелие, главите на поместните православни църкви се поклониха пред пещерата и яслите на Богородица Христос.

По късно в храма, в присъствието на предстоятелите на поместните православни църкви, бе отслужена вечеря и Литургия на св. Василий Велики.

След края на богослужението палестинският лидер Ясер Арафат даде прием в чест на предстоятелите на поместните православни църкви и държавните ръководители, на който ги награди със златен медал „Витлеем - 2000 Рождество“. От името на всички предстоятели слово произнесе Цариградският патриарх Вартоломей. В него той отбеляза, че Витлеем може да бъде наречен „столицата на третото хилядолетие“.

Още за събитието на стр. 2 и 3

Снимка: Райнгер

Личните карти и християнската свобода

Всичко още по-съдържано, отколкото в Гърция и Украйна, но и у нас в България започват да се организират тревожните настроения на християните около личните и кредитните карти, цифровите кодове, електронните пари, числото на антихриста и т. н. Вече тече подписка против въвеждането на новите лични карти и задграничните паспорти. Готвят се протестни действия, подобни на тези в Гърция.

Още в самото начало трябва да кажем, че тези тревоги са основателни. Те не са безпочвени и приканват към

сериозно отношение по въпроса

Ако у нас напредението все още е по-ниско, отколкото в Гърция, това се дължи до голяма степен на нашата технологична и инфраструктурна изостаналост в сравнение с Европейския съюз и САЩ, както и на периферното ни по-

ложение спрямо новата империя на развития свят. Но християните от православните страни на бившия Съветски блок имаме едно предимство. Ние знаем много добре къде точно минава границата между светската, гражданска и политическа свобода и истинската духовна свобода, защото сме изживели втората, бидейки лишени от първата.

В България компютърните технологии не са в такъв застой, както индустрията и селското стопан-

ство. Независимо от икономическата изостаналост те се използват отдавна.

Тук трябва да припомним, че доста отдавна в тоталитарните години, когато токуй и водата бяха в недостиг и по къщите мжду дукаха свещи, още тогава в България бяха въведени

единните граждански номера (ЕГН)

включващи рождената дата плюс четири кодови цифри. Това не е нищо

На стр. 6

СЛОВОСЛОВИЕ

Светилен на празника Богоявление, гл. 4

Яви се Спасител с благодат и истина в струните Йордански, и стоящите в тъмнина и в сянка спящите просвети; дойде и се появи непрстъпна светлина.

БЪЛГАРИЯ

Освещаване на бойните знамена

На 6 януари, Богоявление, до рогондата „Св. Георги“ бе отслужен Велик Богоявленски водосвет. След това бе извършено освещаване на бойните знамена на България.

На водосвета присъстваха българският президент и главнокомандващ на армията Петър Стоянов, министърът на отбраната Бойко Ноев и началникът на Генералния щаб ген. полк. Михо Михов. По покана на президентството, отправена към Негово Светейшество Българския патриарх Максим, бе възстановена традицията освещаването на бойните знамена да бъде извършвано от канонично духовенство. Поради отсъствието на Негово Светейшество във връзка с празниците по случай 2000 години от Рождество Христово във Витлеем, с благословението на

Св. Синод на БПЦ, водосвета извърши председателят на Патриаршеската катедра „Св. Александър Невски“ Негово Преосвещенство Велички епископ Галактион в съслужение с отец Антоний Найденов, ефимерий при храма, и дякон Иван Иванов.

Българският патриарх Максим разказа за посещението във Витлеем

На 16 януари в Патриаршеската катедра „Св. Александър Невски“ Негово Преосвещенство Величкият епископ Галактион в съслужение с храмовото духовенство извърши св. Литургия. В богослужението молитвено участие взеха Негово Светейшество Българският патриарх Максим, Варненският и Великопреславски митрополит Кирил и митрополит Геласий, главен секретар на Светия Синод, които съставляваха официалната църковна делегация от БПЦ

за тържествата във Витлеем. След Литургията Негово Светейшество сподели пред богомолците духовната радост от участието му в честванията на 2000-годишнината от Раждането по път на Господ Исус Христос във Витлеем. В словото си патриарх Максим наблегна на единството на предстоятелите на всички православни църкви, изразено в общата Литургия и съвместна Евхаристия по време на тържествата в Светата земя.

Есенната епархийска конференция

на Българската епархия в Америка, Канада и Австралия, състояла се на 1 и 2 октомври 1999 г., с приела следните резолюции до енорийските свещеници и председателите на църковните настоятелства в епархиата:

Празненствата за 2000 г. от Рождество Христово да започнат от 1 септември 1999 г. и да продължат до 31 декември 2000 година.

Всяка църковна община да организира поместни тържества през този период, които да отбележат по съответния начин историческия момент.

Официалното епархийско честване ще се състои по време на 25-ия юбилейен събор на 23 и 24 юли 2000 година във Вашингтон.

Конференцията на съгласие всички енорийски свещеници и председатели на църковните настоятелства да отбележат това празненство.

Темата на юбилей е: „Исус Христос е същият вчера, и днес, и во веки“ (Евр. 13:8).

Конференцията препоръчва на енорийските църкви да включат тази тема в празненствата си.

Конференцията оказва клира и православното изпълнение в епархиата да вземат участие в епархийските тържества по повод 2000-та година на 25-ия годишен събор във Вашингтон в израз на взаимна надежда в очакваното хилядолетие от Раждането на Христа.

Конференцията насърчава православното ни изпълнение да участва в тържествата на всички християнски общности по места. На 1 януари 2000 г. в 12 часа по обяд да бъдат камбаните 5 минути на всички наши храмове в знак на възхвала на възпълнелия се

Господ.

Конференцията одобрява специалната молитва по случай 2000 г. и въвежда на енорийските свещеници да я прочетат гласно след субутата екстезия на св. Литургия на 1. I. 2000 г.

Конференцията счита, че най-подходящият начин за отпразнуването на 2000 г. е молитвата – така че Христовият мир, милост и истина да пребъдат в света.

Конференцията изразява най-горещи поздравления до Негово Светейшество Българския патриарх Максим, Св. Синод, епархийския клир и боголюбивото паство в диоцеза ни по повод големия юбилей.

Конференцията призовава всички епархии „да се родят свише“ в Господа чрез техните подобни на Христа мисли, думи и дела.

† Американски и Австралийски митрополит ИОСИФ

Строеж на параклис при Университетската болница „Царица Йоана“

Принос на медицинската управа на Университетската болница „Царица Йоана“ пред прага на 2000-та юбилейна година от Рождество Христово е изграждането във вътрешния двор на болницата на храм „Света Богородица – Всех скорбящих радость.“

Болните, дошли да се лекуват, ще имат утешителната възможност в този храм да се молят на св. Богородица, която е утеха и радост на всички болни, страдащи и скърбящи, да просят нейното майчино застъпничество и молитва пред престола на Всевъзния Господ Бог; да дава просветление на лекарите правилно да определят заболяването и съответно да насочват лечението.

Първата копка, поставяне основен камък и кръст бе направено на 20 декември от Негово Светейшество Българския патриарх и Софийски митрополит Максим в съслужение с митрополитския викарий Негово Преосвещенство епископ Гавриил и Негово Високопреподобие протосингела на Митрополития архимандрит Николай, с участието на свещенството при църквата „Свети Семьохчисленици“, на хорския състав и организационната помощ на членовете на християнското братство „Св. ап. Тома“ при същия храм.

В поздравителното си слово Негово Светейшество, като приветства управата на болницата и целия медицински персонал, подчерта заслугите на Нейно величество царица Йоана за изграждане на болницата и пожела Господ Бог да ѝ дарува радост и успехи в благочестивите ѝ инициативи и дела.

† Траянополски епископ ИЛАРИОН

На 21 януари Православната ни Църква празнува паметта на св. Максим Изповедник. По този случай честитим и именния ден на Негово Светейшество Българския патриарх Максим и му пожелаваме „благоденственое житие, здравие же и спасение, и во всем благое посещение“, по молитвено застъпничество на неговия покровител. На многая лета, Святейший Владико!

ОТ СВЕТА Рождественската литургия във Витлеем

На 7 януари сутринта във вилемската базилика „Рождество Христово“, построена над пещерата, в която се е родил нашият Господ Исус Христос, бе извършена Рождественска св. Литургия. В нея участваха всички първоиерарси на поместни православни църкви в присъствието на св. римски папа Йоан Павел II, митрополити, архиепископи и епископи. Тържествената Рождественска Литургия бе извършена от гръцки, арабски, църковнославянски и др. езици, на които се проповядва Православие.

Предстоятели на поместните православни църкви пред вилемския храм „Рождество Христово“ в деня на празника

На богослужението почетни гости бяха президентите на Беларусия, Грузия, Турция, Кипър, Молдова, Румъния и Украйна, както и токущо добили отличия президент на Русия и ч. бург. Елцин. България беше представена от председателката на Народното събрание – Йорданка Соколова.

Празненствата се провеждат на 7 януари, зашто Иерусалим, като и в нея празнува на Юманийския храм. Там обаче всички предстоятели на поместните православни църкви се събраха и временно на отбеляжават Рождество Христово от църковно-документно.

По данни от Интернет

Базилката „Рождество Христово“ във Витлеем

Престави се в Господа митрополитът на Чехия и Словакия Доротей

На 30 декември 1999 г. на 86-годишна възраст почина архиепископът на Прага и митрополит на Чешките земи и Словакия.

Негово Блаженство Доротей е председател на Православната църква на Чешките земи и Словакия от 1964 г.

Опелото на Негово Блаженство митрополит Доротей е извършено на 4 януари 2000 г.

Светият Синод на Православната църква на Чехия и Словакия назначи на свое заседание Негово Високопреосвещенство архиепископ Николай за наместник на митрополитския престол до избиране на нов предстоятел.

Негово Светейшество Българският патриарх Максим е изпратил съболезнователна телеграма.

Негово Блаженство Доротей е председател на Православната църква на Чешките земи и Словакия от 1964 г. Опелото на Негово Блаженство

Митрополит Антоний Сурожки – доктор на богословието на Киевската духовна академия

С решение на Учебния съвет на Киевската духовна академия от 24 септември 1999 г. за забележителната му научна работа в областта на богословието и в знак на дълбоко уважение към светилските му заслуги за благого на св. Руска Православна църква-майка, на Сурожкия митрополит Антоний бе присъдена научна степен „почетен доктор на богословието“. При връчването на високото отличие бяха отбелязани многобройните пастирски заслуги на митрополит Антоний – най-старшият по хиротония архиепископ на Руската православна църква.

Много православни християни и в Украйна, и в Русия дължат своята православна вяра и укрепване в християнския живот на проповедите му, които достигнаха до тях чрез радиопредаванията от Англия, както и при посещенията му в СССР.

Преди две години той е бил в украинската столица по повод отпечатването на негов сборник проповеди от издателството на Киево-Печорската лавра.

Митрополит Антоний е почетен доктор на богословието на Абердинския и Кеймбриджкия университет.

Иеромонах Иларион (Алфеев) получи степен „доктор на православното богословие“ в Париж

На 10 декември се проведе извънредно заседание на Учебния съвет на Православния богословски институт „Св. Сергей“ под председателството на ректора на института Евкархийския архиепископ Сергей, управляващ западноевропейските руски енории под юрисдикцията на Константинополската патриаршия. Участниците в заседанието единодушно взеха решение да присъдят научна степен „доктор на богословието“ на иеромонах Иларион (Алфеев) за книгата му „Живот и учение на св. Григорий Богослов“, издадена през 1998 г. Авторът е секретар на Отдела за външни църковни отношения към Московската патриаршия и отговор за междухристиянските връзки. Книгата на иеромонах Иларион беше характеризирана от декана на Парижкия богословски институт протопрезвитер Борис Бобринской и професор Н. В. Лоски като значителен принос в развитието на съвременното богословие, свидетелстващ за възраждане на патрологията в Руската православна църква.

Много православни християни и в Украйна, и в Русия дължат своята православна вяра и укрепване в християнския живот на проповедите му, които достигнаха до тях чрез радиопредаванията от Англия, както и при посещенията му в СССР.

По данни от Интернет

ЕСЕ

Безбожният човек

В известното си „Есе за бедния човек“ Йордан Радичков цитира фрагмент от едно оригинално съчинение на богатото американско момче. Съчинението носи същото заглавие – „Есе за бедния човек“. То започва така: „У бедния човек всичко е бедно. Бедна е къщата му, бедна е прехраната му, бедна е прислугата му, бедна е и колата му...“ Като оставим настрана удивителното непознаване същността на бедността, все пак малкият американски богатин се е опитал да каже нещо съществено. Бедността слага отпечатък върху целия живот на бедняка. По същия начин и нашето есе би трябвало да започне така: „У безбожния човек всичко е безбожно. Безбожни са мислите му, делата му, плановете му, идеалите му, животът му.“ Това е очевидно, защото „не може добро дърво да дава лоши плодове, нито лошо дърво да дава добри плодове“ (Мат. 7:18).

Когато говорим за безбожния човек, трябва да разбираме не само и не единствено атеиста, защото истински атеисти едва ли има, освен това огромен брой религиозни по своето личности са по-големи безбожници от най-отявлението атеисти. Вярват искрено в Бога не може да бъде неморален,

безпринципен, егоцентричен. Безбожникът обаче е загубил мярката на своите интереси, възможности и цели. Той е забравил основната истина, че човекът има значимост само тогава, когато се съизмерва не със себе си, а с Бога. Величието на човека е да постигне пълнотата на Божия образ и подобие в себе си, т. е. да стане по думите на Николай Кузански – „максимален човек“. Такъв човек е праведник, т. е. светец, независимо дали е канонизиран или не. Общуването с него е радост и носи огромно духовно удовлетворение. Такъв човек, според Сурен Киркегор, трябва да се търси дори да се наложи на колелата да пребродиш света. Безбожникът е друга порода човек. Преди всичко той е егоист и горделив. Неговото „аз“ стои в центъра на всичките му отношения с околните. За него те не са близки, както учи Христос, а обекти за печалба, изгода и удовлетвение. В този смисъл безбожникът е обществено опасен. Неговото интегриране в общността винаги носи дисхармония, напрежения и конфликти. Ако моралът е нравствен коректив и стимулатор за хармонични човешки отношения, безбожникът няма нужда от всички нравствени принципи. За него те са бариера за постигането

на користололюбивите му интереси. Тази неморалност е втората характерна черта на безбожния човек. Тя се усеща много болезнено от всички, които общуват с него. Неприкритата непочтеност е вид духовна нечистоплътност. Тя веднага отблъсква, наранява и „мирише“ отвратително. Безбожникът политик не се чувства отговорен пред своите избиратели. Обвинен в корупция или злоупотреба с властта, той никога няма да подаде оставка по съвест, по вътрешно убеждение. Безбожникът бизнесмен с „чиста“ съвест заобикаля законите. Нравствените закони за него са смешно наивни и звучат досадно. Безбожникът държавен чиновник рекетира всеки, който е зависим от него, защото гледа на своя пост, както Бай Ганьо мечтае за Солунската митница. Необходимо ли е да описваме дежнията на безбожния магистрат, полицай, митничар, лекар или учител? В каквато и сфера да се намира безбожникът човек, никога не забравя собственото си благополучие.

Синдромът на безбожното поведение нямаше да бъде толкова съдбоносен за обществото, ако безбожниците бяха единици. Такива са съществували винаги и във всички общества. Опасността за обществото и държавата се по-

явява тогава, когато безбожието стане норма на поведение на мнозинството граждани. Тогава горко на принципните, на вярващите в Бога, на държавата! Блажени Августин пише: „Държава, в която не се спазват моралните принципи, се превръща в сбирщина от разбойници.“ Бъдещето на такава държава е проблематично, а настоящето – ужасяващо. В такава държава нито една сфера не може да бъде просперираща. Човекът е този, който дава смисъл и хармония на всяка дейност. При загубване на божествените принципи обществото подивява, полудява. Тук-там се долавят някои трезви гласове на морални личности, но обществото вече не може нито да ги чуе, нито да ги разбере. Моралната, икономическа и политическа деградация са неизбежни. Държавата и обществото изпадат в чудовищен колапс, от който трудно може да се излезе. Поклонението на собственото „аз“, на парите, властта и удоволствията е станало тотално явление. Библията го нарича робство на дявола. Като всяко робство то никога не носи истинско щастие. Не са щастливи нито безбожниците, нито честните люде.

Какъв е изходът? Рецепти могат да се измислят достатъчно, но най-важното винаги се забравя. Без-

Блудният син се завръща

божникът трябва да се промени. Той трябва да осъзнае, че неговият кошмар може да се прекрати само ако намери пътя към Бога. Подобно на притчата за блудния син безбожникът ще трябва да извика: „Татко, съгреших против небето и пред тебе, и не съм вече достоен да се нарека твой син; направи ме като един от пасмиците си“ (Лука 15:18-19). Този вопъл и зов към Бога е най-големият подвиг, който човек може да извърши. Това е скок във вечността. От този момент безбожникът вече е друг човек. Той разби-

ра, че целият му предишен живот е бил една химера, една жестока илюзия. Истинското щастие, към което се е стремил, започва от мига, когато почувства любовта на своя небесен Баща, когато усети целувката на Бащината прощанка.

Дали безбожникът ще намери своя истински дом, своето небесно отечество? Всичко зависи от желанието му да се промени, да победи себе си, за да чуе: „Който побеждава, ще наследя всичко, и ще му бъде Бог, а той ще Ми бъде син“ (Откр. 21:7).

Димитър МИТЕВ

ЕЗИК СВЕЩЕН

Глаголните времена в църковнославянския език

Сложните глаголни времена имат специфично формообразуване, което се състои от повече от една глаголни форми, обединени от общо граматично значение.

Миналото неопределено време или перфект изразява минало действие, вършено или извършено преди момента на говоренето, но без данни за свързаност на извършването на действието с някакъв определен минал момент, т. е. без данни за конкретност, за локализираност на действието във времето, напр. *Рекъ Вѣу: заступникъ мой всѣх, почю ѿ азъ завѣлъ всѣх*. Действието се явява като готов факт. Това време се образува от миналото действително несклоняемо причастие (на -ла) на даления глагол и сегашно време от спомагателния глагол *бѣти*. Миналото действително несклоняемо причастие се образува, като се прибавят към инфинитивната основа окончателна -ла, -ла-и, съответно за мъжки, женски, среден род и множествено число. Следната таблица илюстрира облика на минало неопределено време:

Единствено число	
1. <i>нѣсалъ, ѿ, ѿ бѣсѣ</i>	<i>хвалѣлаъ, ѿ, ѿ бѣсѣ</i>
2. „ „ „ <i>бѣси</i>	„ „ „ <i>бѣси</i>
3. „ „ „ <i>бѣсть</i>	„ „ „ <i>бѣсть</i>
Множествено число	
1. <i>нѣсашъ бѣсѣмъ</i>	<i>хвалѣшѣ бѣсѣмъ</i>
2. „ „ „ <i>бѣсте</i>	„ „ „ <i>бѣсте</i>
3. „ „ „ <i>бѣтъ</i>	„ „ „ <i>бѣтъ</i>
Двойствено число	
1. <i>нѣсашъ, -и бѣсѣдъ, -ѣ</i>	<i>хвалѣшѣдъ, -и бѣсѣдъ, -ѣ</i>
2. и 3. „ „ „ <i>бѣстѣ, -ѣ</i>	„ „ „ <i>бѣстѣ, -ѣ</i>

Миналото предварително време означава действие, извършено преди друго минало действие, за което се говори. То се образува от миналото действително несклоняемо причастие и миналото несвършено време от глагола *бѣти*. Напр.: *нѣсашъ бѣхомъ* (носили бяхме). Формите на минало предварително време могат да се видят в таблицата:

Единствено число	
1. <i>нѣсалъ, ѿ, ѿ бѣхѣ или бѣхѣ</i>	<i>хвалѣлаъ, ѿ, ѿ бѣхѣ или бѣхѣ</i>
2. „ „ „ <i>бѣше „ бѣ</i>	„ „ „ <i>бѣши „ бѣ</i>
3. „ „ „ <i>бѣши „ бѣ</i>	„ „ „ <i>бѣши „ бѣ</i>
Множествено число	
1. <i>нѣсашъ бѣхомъ или бѣхѣомъ</i>	<i>хвалѣшѣ бѣхомъ или бѣхѣомъ</i>
2. „ „ „ <i>бѣсте „ бѣсте</i>	„ „ „ <i>бѣсте „ бѣсте</i>
3. „ „ „ <i>бѣхѣ „ бѣхѣ</i>	„ „ „ <i>бѣхѣ „ бѣхѣ</i>
Двойствено число	
1. <i>нѣсашъ, -и бѣхѣдъ, -ѣ или бѣхѣдъ, -ѣ</i>	<i>хвалѣшѣдъ, -и бѣхѣдъ, -ѣ или бѣхѣдъ, -ѣ</i>
2. и 3. „ „ „ <i>бѣстѣ, -ѣ „ бѣстѣ, -ѣ</i>	„ „ „ <i>бѣстѣ, -ѣ „ бѣстѣ, -ѣ</i>

Бъдещето време означава действие, което ще се върши след момента на говоренето. Бъдещето сложно време се образува от сегашното време на глаголите *имѣти* (*имамъ*) и *хотѣти* (*хощу*) или бъдещето време на глагола *бѣти* (*буду*, *будѣши* и т.н.) и инфинитива на съответния глагол, който е неизменяема форма. Предлагаеме два типични примера:

Единствено число	
1. <i>имамъ нѣсти</i>	<i>хощѣ хвалѣти</i>
2. <i>имашѣ „</i>	<i>хощѣши „</i>
3. <i>имать „</i>	<i>хощѣтъ „</i>
Множествено число	
1. <i>имамъ нѣсти</i>	<i>хощѣмъ хвалѣти</i>
2. <i>имате „</i>	<i>хощѣте „</i>
3. <i>имать „</i>	<i>хощѣтъ „</i>
Двойствено число	
1. <i>имашъ, -ѣ нѣсти</i>	<i>хощѣдъ, -ѣ хвалѣти</i>
2. и 3. <i>имашѣ, -ѣ „</i>	<i>хощѣдѣ, -ѣ „</i>

Албена ИВАНОВА

Гласът на св. отци

Св. Василий Велики

За пчелите (и за хората)

И най-важното, (всяка работа (пчелите) започват под ръководството на един цар и вожд и не искат да отидат по ливадите, докато не видят царя начело на полета им. Царят им не се избира (много често неспособността на народа да пренебрежава издига на власт най-лошата, а да побеждават злото с добро.

И в далеч от всякаква добродетел поради разкоша и ласкателството). Той има първенството си над всички по природа, понеже и по големината се различава, и по формата, и по благостта на характера. Защото царят, разбира се, има жито, но не го използва за наказание. Това е един от неписаните закони на природата: притежавашите най-голяма власт да са предпазливи в наказанието. Но и който пчели не следват примера на царя, се разкайват за неразумността си, защото умират от ужилването.

Нека чуят това християните, които имат заповед на никого да не отвърждат на лошото с лошо, а да побеждават злото с добро.

Подражавай на поведението на пчелата: тя никому с нищо не вреди, нито унищожаваш чуждия плод, когато изгражда ливадата си.

Из „Шестоднев“, беседа 8,4

ПАСТИРСКО БОГОСЛОВИЕ

† Американски и Австралийски митрополит ЙОСИФ

Рождество Христово и православните българи в чужбина

Коледа! Рождество Христово! Вече български официален празник! Тържество на радостта. Ден, тъй дълбоко свързан с бита и душевността на българския народ! Ден, създаващ уют и веселие, единство и топлина, нравственост и красота! Ден, в който ведно със св. Църква възпяваме вечната младост на Богомладенеца Христос и заедно с всички православни люде с вяра изповядваме, че Рожденият от Отца преди всички векове Божи Син се вопълти, прие човешки образ, тръгна с човешки стъпки, живя сред нас, бе видян и чул, стана осезаем за нас.

Според обещанието Си ето вече две хиляди години Той е с нас, които вярваме в Него, които Го обичаме, които Го следваме, които Му поднасяме свидни дарове. Най-хубавото е, че Той може живице да направи в нас, за да се съедини с Него, да станем едно тяло и един дух. „Велик е, Господи, денят на Твоето Рождество!“ – възкликва св. Ефрем Сириец.

В св. Евангелие четем: „Бог толкоз обикна света, че отдаде Своя Единороден Син, та всякой,

който вярва в Него, да не погине, а да има живот вечен“ (Йоан 3:16). Така Синът Божи стана Син Човешки, та синовете и дъщерите човешки да станат синове и дъщери Божии. Той се роди по плът, та ние да се родим по дух. Той слезе на земята, та ние с Него да се издигнем на небесата. Той ни донесе светлина, та да ходим във виделина и да живеем в мир и благоволение, славейки Бога като ангелите на небесата.

Това задължава и всеки един от нас – стар или млад, мъж или жена, юноша или дете – всички да по-вярваме в Христа. Да имаме същите мисли и чувства, каквито е имал Той. Защото Той е същият вчера, и днес, и во веки. Той е хлябът на живота. Той е началото и краят. Той е Спасителят на света. Той е жив. Той е сред нас, където и да сме разсеян по света.

Ето Той се роди и тази година, за да ни напомни, че Той е наш брат и съвременник на всеки един от нас. От пълнотата на Неговото присъствие душните ни се обновяват. Той е светлината и диханието за тях. Той ги изпъва с чистота, за да могат да Го сърцават. Той е пътят, истината и блаженният покров, към Който се насочваме.

И колко радостно е, че заедно с милионите православни християни по света, Господ е избрал и нас, православните българи. Така е, трябва да бъдем избран от Него, за да Го познаем. Чувах ли, брате, и ти, сестро в Христа! Всички ние сме избрани от Христа да Го познаем и да живеем в постоянна близост – ние до Него и Той до нас до края на света.

Той е винаги сред нас, когато сме събрани в Неговото име и чака всеки ден да отговорим на Неговите блага намерения спрямо нас. Обичаме ли Го достатъчно? Ще Го предпощем ли пред страстите и интересите си? Само външното си държане ли ще Му дадем като подарък за Рождения Му ден, или чистото си сърце и целия си живот?

Нищо няма да придобием от празника, макар да е юбилей, ако не почувстваме Рождението на Христа в сърцата си, ако не започнем като Него нов, чист живот на младепец, ако не поставим ново начало на нашето мислене, ако не се преобразим през третото хилядолетие, макар да сме рожби на второто. Всеки от нас трябва да стане още по-добър българин, независимо че ня-

кой са станали граждани и на друга страна в света. Да вярваме в Бога, но да не забравяме и майка България, която вече се радва на доверието на Европа и света. Да обичаме Христа, но по случай Неговото Раждане да си обещам да подпомогнем с думи и на дело новото възраждане на България, въпреки че сме в диаспора.

Много ми се иска това мое послание да не остане без полза, да се вземе само като информация или като поздрав за деня. Всеки трябва да извлече поука от него, като стане активен участник в празненствата по повод 2000-та година от Рождението на Христа и идиция 21-ви век.

Това значи да си православен българин, където и да си по света, да знаеш, че Господ е до теб, защото името Му е Емануил, което ще рече: с нас е Бог. Всичко останало е въпрос на добра воля, както са казали ангелите в Рождественската нощ.

Честито Рождество Христово! Щастлива Коледа! Родилният се Богомладенец да обдари всички сънародници с всяка радост и мир през юбилейната 2000 година.

ДЕТСКА ПОЩА

Коледно тържество в Сандански

Скъпа редакция на „Църковен вестник“ пише ви едно молище от неделното училище при храм „Св. вмчк Георги“ в град Сандански.

Никой от нас няма възможност да поднесе дарове на нашия Спасител Иисус Христос, както са направили тримата мъдrecи, но в замяна на това, ние, децата от неделното училище при храм „Св. вмчк Георги“, направихме едно чудесно тържество по случай Рождество Христово.

То бе организирано с благословението на Негово Високопреосвещенство Неорокопски митрополит Натанаил и с любезното съдействие на староборнен свещениконом Ангел Столинчев, архиерейски наместник, и председателя на храма староборнен иконом Славо Чокуков.

Тържеството се състоя на 25 декември 1999 г. (събота) след св. Божест-

вена литургия в храма. В програмата взехме участие ние, децата от училището, и църковният хор при храма. Всеки един от нас имаше по едно стихотворение, а някои и по две. Започнахме със стихотворението „Християнче православно“. Четохме разкази за Рождество Христово и изпяхме много хубави песни като: „Христос се веч роди“, „Тиша нощ“, „Христос раждател“, „Рождество Христово“ и др. Не знаех дали изпълнихме без грешка, но по-важното е, че правехме всичко от сърце и за слава на Бога. Всички миряци, които изпълваха храма, много харесаха тържеството.

Ние направихме тази програма, за да прославим Бога и да Му благодарим от все сърце че, ни дари със Спасителя на всички хора по земята, Иисус Христос.

Величка БОЖИНОВА
гр. Сандански

КОНКУРС

„С какво Рождество Христово промени света“

Завърши конкурсът, организиран от фондация „2000 години Рождество Христово“ и Синдиката на българските учители. „С какво Рождество Христово промени света“ бе темата на националния конкурс за есе и рисунка. Изпратените рисунки са над 60. Участие взеха деца и юноши от цялата страна – София, Ямбол, Плевен, Търговище, Шумен, Добрич.

Рисунките са на деца от начална училищна възраст, есета са изпратени предимно от юноши. По своя лична инициатива децата оценяват мястото и ролята на вярата в нашия живот. Именно този факт разкрива, от една страна, че младите хора сами търсят пътя към Православната църква, а от друга страна, че и Църквата е свършила своята работа, защото това е двустранен процес. Конкурсът ни дава надежда, че съществува семейства, в които растат зрели и осъзнати като принадлежност към православната вяра млади хора. Присъдени са първа, втора и трета награда за най-доб-

Рисунката на Мариета Панкова Николова от Добрич, спечелила специалната награда на „Църковен вестник“

ра рисунка и есе, както и специалните награди на фондацията, награда на „Църковен вестник“ и в-к „Учителско дело“. Предстои да видим изложба с творбите на малките иконописци. А най-добрите есета нашите читатели ще имат възможност да проче-

тат на страниците на вестника. Магдалена Видева от фондация „2000 години Рождество Христово“ сподели за ЦВ: „Конкурсът се яви индикатор за това как младите хора възприемат Православията. Как разсъждават във възрастта, в която кумирите са други –

мода, съвременна музика и Интернет, в един агресивен свят, който атакува уединението и желанието да общуваши по своя воля с Бога. Имаме надеждата, че в третото хилядолетие влизаме с мислещи, духовно богати млади хора.“

ЦВ

бр. 21

ОТГОВОР

Здравейте,
Пише ви Владимир Илиев Велков от гр. Видин. Отговорът на въпроса от бр. 21 е следният:

Витлеем е град в Палестина на 8 км от Йерусалим. Родно място на Давид и Иисус Христос. Сега се нарича Бейт Лехем (Бейт Лехем).

По време на Рождество Христово римляните владеели Палестина. Началото на почти 700-годишно римско управление се поставило от римския пълководец Полпейт, който превзел Йерусалим през 63 г. пр. Хр. От 395 г. сл. Хр. Палестина (включително и Витлеем) преминава в Източната римска империя (Византия), а от 634 г. е включена в Арабския халифат.

През 1187 г. е освободен от кръстоносците, но през 1517 г. влиза в състава на Османската империя.

Наполеон нахлува в Палестина от Египет през 1799 г., но походът му остава без успех.
След края на Първата световна война от 1920 до 1947 г. Палестина е мандатна територия на Великобритания. На 29.11.1947 г. Генералната асамблея на ООН приема решение за територията на областта да се създадат две държави – еврейска и арабска. Витлеем влиза в пределите на еврейската държава.

ПРАВОСЛАВЕН ИМЕННИК

Януари

Атанасий – името има гръцки произход и означава безсмъртен. Носещите това име празнуват на 18 януари, когато се отбелязва паметта на св. Атанасий Велики, архиепископ Александрийски.

На този ден празнуват и носещите името Атанас, Атанаска, Наско и други производни на името Атанасий.

Максим – името е от латински произход и означава най-велик. Носещите това име празнуват именния си ден на 21 януари. Когато се отбелязва паметта на преподобни Максим Исповедник. Той е живял през VI в. и е ярък църковен писател, изобличител на монотелитската ерес.

„Най-прекрасният от синовете човешки“

Иконографска изложба на Деян и Милена Костови

На 22 декември в столицната галерия „Витоша“ бе открита изложба под наслов „Ти си най-прекрасният от синовете човешки“ (Пс. 44:3). Изложбата е съвместна работа на Деян и Милена Костови. Младите иконографи са завършили Православния богословски факултет на Великотърновския университет „Св. Св. Кирил и Методий“. Икони на Милена Костова се намират в храмове и множество частни колекции в Европа и Америка. Деян Костов е участвал в иконографисването на три православни храма в България. Изписва мощехранителница за мощите на св. Серафим Саровски в храма „Св. Георги“ в Пловдив. През 1998 г. е първата му самостоятелна изложба на икони в галерия „Възраждане“ в Пловдив.

От 1998 г. Костови работят в екип. Изписват икона на св. Серафим Саровски за църквата „Св. Георги“ в Пловдив. Съвместна работа е и иконата на св. Андрей Първозванни за храма „Св. Андрей“ в София. През 1999 г. участват със самостоятелна изложба на икони в галерия „Жанет“, включена в официалната програма на Евро-

пейския месец на културата Пловдив 99.

Св. Богородица - Шириша небес

ва представяни вече техни икони, както и нови творби.

Последните години станахме свидетели на комерсиализация на иконографското изкуство. Свикнахме да виждаме все по-лоши копия на ликовете на светците на Православието. Дори престанахме да забелязваме иконите, изложени по улиците и попили праха от обувките ни. „Сръчни“ художници произвеждат тези икони на конвейер, без мисъл за изобразяването, без духовно послание.

Пълен контраст на това невежество е изложбата на младите иконографи. Дори в текстовете, въвеждащи в духа на творбите, в композицията на иконите може да се открие задълбочено богословско разбиране за същността на иконографията, нейното догматическо обосноваване. Талантливите иконографи творят със съзнанието, че иконата е богословие в образ, свидетелство, че Син Божи е станал Син Човешки, придобил е плът и е станал Богочовешка личност. Тя разкрива преобразяването на материята в светлината на Божествената

благодат. Всеки детайл в иконата, поглед, жест, поза, характерната обратна перспектива, е подчинен на основната цел – да създава молитвено чувство и да възнася душата към духовния, Божествен свят. Изложбата е един кратък катехизис за „най-прекрасният от синовете човешки“. Като основна нишка е прокарана идеята за връзката между Стария и Новия Завет. До ветхозаветния пророк Исая, предсказал идването на Месия, е „Девическата, която ще зачне и ще роди Сина и ще Му нарекат името Емануил“ (Ис. 7:14), изобразена като „Св. Богородица Шириша небес“, т.е. по-широка от небеса или както е наречена в една църковна песен, „вместилница на Невместимия“. В медальон на гърдите ѝ е изобразен „Младичката“ от Исеевия корен (Ис. 11:1) – Младенецът Христос. До св. Богородица е иконата на праведния Симеон Богоприемец. Спокойствие и вътрешно озарение блика от лика на свети Симеон, дочакал да види с очите си събъдването на Божиите слова за раждането на „светлината на народа на Израил“.

Оригинална идея на ав-

Св. Симеон Богоприемец

торите е гравирването на древнохристиянски симво-

ли в иконите, напр. в иконата на св. Николай Мирликийски. Над разпятието на Господ Исус Христос изобразените дуна и слънце символизират Стария Завет, чиято светлина и благовестие е бледо отражение на Новия Завет, излъчван светлината на спасението и вечния живот, на които сме причастници благодарение на Кръстната смърт, Възкресението и Възнесението на Богочовек Исус Христос. За „най-прекрасният от синовете човешки“ подхождат най-красните материали, убедено заявяват иконописците. Като фон на иконите е използвано злато 22 карата, а в иконите „Преображение Господне“ и „Възкресение Христово“ – 24 карата. Идеята за комерсиалност на творбите веднага отстъпва пред изяснените за действителните мотиви в избора на скъпия материал. Иконографите се опират на авторитета на руския богослов Флоренский, според който златото се използва не като ефектен фон, а като символ на Божествената светлина, в която са потопени образите. Съзнанието за отговорността чрез своето изкуство да запази и изрази „скривената сложност на православното учение“, се вижда не само в подбора на материали. За разлика от някои свои „колеги“, които в старанието си да припаднат древност на иконата, измислят съмнителни техники като „опушването“, фалшът е нужен в работата на Милена и Деян Костови. Внушението за древност идва от каноничното изпълнение и използването на образци от XII, XIII, XIV век, които според авторите имат силно духовно излъчване.

Макар че напоследък стана модерно да се откриват изложби, чиито експонати – дело на скетсенси – имат претенцията за енергийно излъчване, младите иконографи претендират единствено за професионално изпълнение на иконите и първият съвет, който дават на своите купувачи, е да осветят иконата в православен храм.

Директорът на Националния църковно-исторически музей Николай Хаджиев, който откри изложбата на семейство Костови, сподели с нас развълнуван: „Двамата иконографи са безспорно талантливи. Изложбата им е богата като тематика. Силно

Исус Христос Вседържител

внушение носи подредбата на иконите. Например на една от колоните наред с по-малките икони на Божията Майка, на Господ Исус Христос в центъра е поставена по-голяма икона на св. София, Вера, Надежда и Любов. Първоначалното впечатление за противоречие отстъпва пред идеята, че името Со-

фия означава още Премъдрост Божия – сърцевината на книгата на мъдростта – Библията.

В творчеството на Деян и Милена Костови има частичка от пророчество. Затова изложбата им е не само богословие в образи, а вяра в образи.“

Мария ИВАНОВА

НОВИ КНИГИ

По случай 2000 г. от Рождество Христово бяха издадени нови три книги на Негово Преосвещенство Траянополски епископ Иларион, издадени от

великотърновското издателство „ПИК“. „Поезия за цветята“ е стихосбирка с религиозна поезия, „Философия и цветята“ е сборник от стихове и басни за цветята с нравоучителен характер, а „Гласът на камбаните“ съдържа популярно обяснение на св. Литургия и други богослужбени последования, на псалмите в богослужението, както и изяснение от Блажени Августин на т. нар. „Джобен псалтир“ (съкращение на целия псалтир в един псалом).

Новоизлезлите книги се разпространяват в храмовете и църковните магазини.

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА 2000 г.

„Църковен вестник“	сп. „Духовна култура“
1 година – 14,400 / 14,40 лв.	1 година – 6000 / 6,00 лв.
6 месеца – 7,200 / 7,20 лв.	6 месеца – 3000 / 3,00 лв.
3 месеца – 3600 / 3,60 лв.	
Цена на 1 брой – 400 / 0,40 лв.	Цена на 1 брой – 700 / 0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЈАТА

СВ. СИНОД, София – 1090
ул. „Оборище“ №4
тел. 987-56-11; факс 989-76-00

Главен редактор
АНГЕЛ ВЕЛИЧКОВ

Ръкописи не се връщат.

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ
ТБ Бюро, клон Европа – София, пл. „Св. Неделя“ № 19
банков код: 660 96 608, сметка: 1018147018

Сумите да се изпращат с пощенски запис или по банкова сметка, в които да се изписва точният адрес и пощенският код на получателя!

Напомняме, че „Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.